

Gemenskap mellan företag, att agera ensam och en överraskning från marknadsdomstolen

Finlands Bageriförbunds 124:e årsmöte och sommardagarna, dvs. Bagardagarna, ordnades i augusti i Laukas med över 450 deltagare. Bagarbranschen samlades tillsammans med sina familjemedlemmar och samarbetspartner för att tillbringa ett veckoslut i god anda och yrkesrelaterat innehåll på spahotellet Peurunka. På sidorna 6–31 i denna tidning finns en omfattande rapport om evenemanget.

Gemenskapen och långa traditioner inom bageribranschen har i decennier utgjort konditori- och bageriföretagarnas styrka, vilket jag konstaterat tidigare i dessa ledare. I Bageriförbundets historik *Suomen Leipuriliitto 1900-2010 - Katsaus leipomoalan historiaan* (Finlands Bageriförbund 1900–2010 - Översikt över bageribranschens historia) finns berättelser om och bilder på när flera busslastar av bageriföretagare samlades för att fira årsmötet 1938 i Viborg i Finland (se s. 44). Den innehåller också bilder från Tammerfors 1948, Leipo-utflykten 1983 samt kvällsfesten i Kuopio 2006. Det är fint att se att traditionen att delta i Bagardagarna har gått i arv från generation till generation. Och jag är också glad över att kunna konstatera att den nya unga generationen hittat evenemanget.

Men vad bygger gemenskapen i bageribranschen på? Den bygger på människors önskan och behov att tillbringa tid med andra. Den juridiska möjligheten till denna gemenskap ges av föreningslagen, som utgör grunden för finländsk föreningsverksamhet. I Finland finns ett oändligt antal föreningar av olika slag och storlekar. Syftet med föreningslagen är att "agera tillsammans" för gemensamma ärenden. Föreningslagen utgår alltså från att föreningen driver alla medlemmars intresse. Detta utgör också grunden till skattefrihet för allmännyttiga samfund. Så är det också i föreningar, där medlemmarna är företag av olika storlek: små, medelstora och stora. I föreningar som omfattar företag av olika storlek är emellertid företagets intressen ofta olika och det kan orsaka konflikter när föreningens mål utarbetas. De personer som sitter i föreningarnas styrelser måste dock förstå att föreningen inte är en förlängning av deras egen företagsverksamhet och inte finns till för att förverkliga deras intressen. Av föreningsverksamhetens karaktär följer att även om föreningarna naturligtvis i första hand driver sina medlemmars intressen, driver man samtidigt också hela branschens gemensamma intresse.

Konkurrenslagen som grundar sig på EU:s konkurrensrätt står i nästan fullständig konflikt med föreningslagen. Dess syfte är att "agera ensam" och att representanter för företag inom samma bransch inte ska ha kontakt med varandra. Konkurrensmyndig-

hetens tanke är att om företagets representanter träffas till exempel i föreningsverksamhet kan de börja planera olagliga åtgärder som strider mot konkurrenslagen (t.ex. karteller).

Men det kan ju företagets representanter alltid göra, alltså när som helst och var som helst. Om vissa aktörer vill vidta olagliga åtgärder behövs ingen förening och inget medlemskap i en förening. En sådan tankevärld hos konkurrensmyndigheten påminner om vårt östra grannland, där alla misstänks för allt möjligt.

Konkurrensmyndighetens attityd gentemot föreningar väcker i alla fall oro över framtiden för gemensamma företagsevenemang. Ett evenemang som liknar Bagardagarna är förbundsmötet för Företagarna i Finland, med tillhörande program, som samlar hundratals människor. Sådana evenemang är möjliga i framtiden endast om de västerländska rättsstaterna tror och litat på att människor kan samlas utan att samtidigt ha falska baktankar.

När det gäller konkurrensmyndigheten gav marknadsdomstolen 28.8.2024 ett exceptionellt och överraskande avgörande som gäller konkurrensrätten. Marknadsdomstolen förkastade Konkurrens- och konsumentverkets (KKV) förslag till påföljdsavgift mot VVS-rörledningsföretag. KKV hade krävt påföljdsavgifter på sammanlagt över 44 miljoner euro för sex företag inom VVS-branschen för förbjudet samarbete, men marknadsdomstolen avvisade yrkandet och förpliktade KKV att betala rättegångskostnaderna på sammanlagt 1,65 miljoner euro. Yles nyheter var en av få medier som rapporterade om saken 28.8.2024.*

Att det finska rättsväsendet förkastar KKV:s förslag till påföljdsavgift i sin helhet och dessutom ålägger KKV att betala rättegångskostnaderna är närapå okänt. Tiden utvisar hur detta fall kommer att avgöras i högsta förvaltningsdomstolen (HFD), då KKV förmodligen överklagar där. KKV förlitar sig säkert på att HFD bättre förstår "ärendets helhet". Annars hade KKV:s utredning som pågått i många år bara varit onödigt arbete och slöseri med tid.

Jag har inte fördjupat mig i VVS-branschens fall. Men rent allmänt vill jag konstatera att det vore bra om KKV angående ett påföljdsavgifts ärende också någon gång förlorade i HFD, eftersom det bara är i auktoritära stater som myndigheterna är felfria och alltid har rätt. Eller så har Finland bara en så exceptionellt skicklig myndighet som man inte hittar i andra västländer.

Mika Väyrynen

*Yle-nyhet 28.8.2024 "Markkinaoikeus hylkäsi seuraamusmaksuesityksen LVI-putkiyhdistöitä vastaan" (Marknadsdomstolen förkastade förslag till påföljdsavgift mot VVS-rörledningsföretag)

https://yle.fi/a/74-20107841?utm_source=social-media-share&utm_medium=social&utm_campaign=ylefiapp